

NA

ALPSKÝCH

(Pre ŠTART napísal zaslúžilý
majster športu Zdeno ZIBRIN)

STENÁCH

Tažiskom horolezeckého diania v Európe je masív Mont Blancu. Všetci vynikajúci horolezci prichádzajú sem, aby si overili svoje schopnosti na preslávených stenách. Skalné panciere Petit Drus, Grandes Jorasses, zľadovatené piliere Mont Blancu majú svoje meno a históriu. K týmto klasickým cestám pribúdajú občas prvovýstupy. Sú to výstupy skalnými útvarmi, ktorými nevedie nijaká horolezecká cesta. Robia ich len tí najskúsenejší a najzdatnejší horolezci. Preliezť tieto nové cesty umožnil rozvoj horolezeckej techniky, lebo sú to výstupy „na hraniciach ľudských možností“.

Chamonix a Courmayeur sú dve známe strediská pod Mont Blancom, jedno vo Francúzsku, druhé v Taliansku. Spojujú ich lanovky a čo nevidieť otvoria aj tunel, ktorý obe mestá ešte viac priblíži. Chamonix má dlhú tradíciu, Courmayeur sa len pred pár rokmi začal vydobývať z talianskej horskej dedinky, so strechami pokrytými bridlicou, na moderné stredisko. Dnes prekonáva prudký rozvoj, pribúdajú hotely, lanovky v okolí pripomínajú pavučinu, stavajú sa diaľnice...

Nedaleko od nášho stanu viedla lanovka na Col Torino. Kvôli aklimatizácii sme si program zostavili tak, aby sme celú trasu na sedlo prešli pešo. V sedle sa otvára nezabudnuteľný pohľad na ľadovec Meer de Glace. Na severe vidieť Aiguille du Midi, na východe súvislú reťaz štvrtisícoviek: Verte, Droit, Grandes Jorasses. Naviazaní postupujeme do sedla Col du Midi. Ľadové prizmy znásobujú silu snežných lúčov. Pred ich žiarou sa aspoň čiastočne chránime čiapkami, stiahnutými až po nos. Boli dve hodiny popoludní, keď sme vošli

do prázdnej chaty. Jej chládky sme priam vychutnávali...

Ráno husto snežilo. S nespĺnenými túžbami sme v hustej hmle hľadali cestu späť. Pod sedlom Torino sa snežením zmenilo v dážď. Trvalo niekoľko dní, kým sa počasie umúdrilo. Hneď na druhý deň sme boli opäť v sedle Col du Midi. Nad nami sa vypínala kolmá južná stena Aiguille du Midi, vysoká 3847 metrov. Ešte včera snežilo, avšak v stene nebolo po snehu ani pamiatky. Na takej kolmej stene sa sneh ani nemôže udržať. Pred pár dňami sme stenu obdivovali, no nemali sme úmysel ju zdolať. V pláne sme mali severné steny, žiaľ, zlé počasie nám ho znemožnilo. Túžba po ťažkom výstupe nás preto priviedla pod kolmú stenu Aiguille du Midi. Rovnaké pohnútky mal nepochybne aj slávny horský vodca Gaston Rebuffat, ktorý vyliezol prostriedkom steny novú, extrémne ťažkú cestu.

Večer prišli do chaty dvaja Francúzi, ovešaní skobami, rebričkami a drevenými klinmi. Ruky mali zoderané a boli unavení. Zlanili zo spodnej tretiny steny. V stene vraj ostali bivakovať Angličania. Hoci dobrý horolezec vie odhadnúť, čo ho v stene čaká, každý výstup skrýva nejaké prekvapenie. Pre istotu sme preto ešte hodili do batohu pár skôb a drevených klinov. Ráno sme sa do toho dali. Hneď po prvej dĺžke sme stáli, presnejšie povedané viseli v rebričkoch pod päťmetro- vým previsom. Vytldčajúca traverza viedla za roh do platní. Škára, ktorou sa dalo už ľahšie liezť, bola vzdialená 15 metrov. K nej sme postupovali bez skôb, v monolitckej žule nebola ich kde zatlačiť. Plôšky, na ktorých sme stáli, dali by sa merať štvorcovými milimetrami. Vydýchli sme si, keď sme mohli prsty vložiť do užšej škáry a vyvesiť sa. Keď sa škára rozšírila, boli tam už aj staré drevené klíny. Niektoré iste pamätali Rebuffata. Boli zhnité, takže sa nedali použiť. Slnko už poriadne páľilo, keď sme sa dostali na prvú širšiu plošinu. Za nami sa zjavili dvaja Taliani, boli v spodných platniach. Zjedli sme niekoľko cukríkov, citróny a med. Potom nasledovala ďalšia drina: škáry, klíny, skoby. Od ľadovca pod nami sme sa vzdalovali len pomaly, aspoň sa nám tak zdalo.

Boli asi tri hodiny, keď sme vyliezli na východnú hranu steny. Po lane, ktoré tu bolo zavesené, bolo treba zlaniť niekoľko metrov na druhú stranu a potom sa preniesť kyvadlovým pohybom popod previs ďalej doprava. Odtiaľ po drevených klinoch chýbalo na vrchol už len 15 metrov. Asi 60 metrov odtiaľto boli vyhliadkové terasy vrcholovej stanice lanovky. Tiesnilo sa tam do 600 ľudí, ktorým neušiel jediný náš pohyb. Zo zdstu pod nami volali, aby sme stiahli lano, na ktorom sme zlanili a doniesli im ho. Túto operáciu musela urobiť moja žena Olga. Keď sa prehupla pod previs, sadla si do dreveného klinu a začala sťahovať lano. Po centimetroch sa posúval hore voľný koniec lana. Zdržali sme sa pol hodiny. Keď švihol voľný koniec lana dolu, na terase lanovky ozval sa potlesk. Boli sme v pomykove, ako sa tvárili, a pripravilo nás to o potrebný pokoj. Nakoniec sme si na vrchole zabudli podať ruky, takí sme boli nesvoji... Po dvoch zlaneniach sme pristáli na terase. Angličania si vzali svoje lano a rýchle sa stratili medzi ostatnými ľuďmi. Boli sme vo Francúzsku, samozrejme bez papierov a peňazí. Našťastie v bufete sme mohli platiť aj talianskymi peniazmi.

Radovan Kuchař na severnej stene Piz Badile.

Chata Sass Furä, nad ňou Piz Badile (vľavo) a Piz Trubinašca.

Grandes Jorasses pri pohľade z

Na druhý deň sme sadli do Oktávie. Chladné počasie odelo Mont Blanc a jeho piliere do trblietajúcej sa inovate. Naša cesta viedla na juh — k Bernine. Klesali sme údolím Aosty so zvyškami starej rímskej cesty a potom sme začali stúpať do sedla Sv. Bernarda (2300 m). Krásna, 22 metrov široká autostráda je postavená na betónových pylónoch, aby popod ňu mohli prepadnúť lavíny. Na poslednom úseku je pod strechou, na bokoch zasklená a priamo pod sedlom strdca sa v tuneli. Tam sme opustili autostrádu a prišli sme na starú cestu, ktorá prechádzala cez sedlo. V sedle je starý kldštor, dnes stratený medzi množstvom hotelov a stánkov. Mnisi poskytujú vraj „ubiedenému pútnikovi“ občerstvenie zdarma, avšak vo výške ceny jedla musí dať oferu do pokladničky...

Na druhej strane sedla prešli sme na švajčiarsku stranu a o 1550 metrov nižšie sme a dostali do údolia Rhôny. Sedlá a údolia striedali sa dlho do noci, pokým sme prišli do Sv. Mórica a malej dedinky Bondo pri talianskych hraniciach. Ráno sme pokračovali po úzkej ceste, ktorej stúpanie presahovalo 20 % do krásneho údolia Bondasco, plného pestrej kveteny. Cesta sa zúžila na chodník. Stretli sme niekoľko áut s talianskou poznávacou značkou. Naša „ČS“ vzbudila zvedavosť ostatných motoristov. Prišlo nám to vhod, lebo sme potrebovali informácie a nemali sme mapu, ani sprievodcu. Špeciálnou zmesou francúzštiny a taliančiny sme sa opýtali mladého Taliana, ako ďaleko je chata a kde je Piz Badile. Taliani sú zhovorčiví a ochotní. Netrvalo dlho a v ruke sme mali škicu severnej steny. Vydali sme sa na cestu do chaty Sass Furá (1830 m).

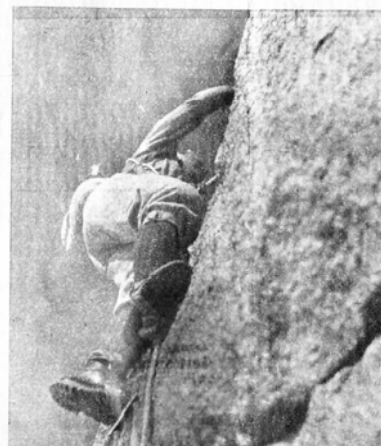
Je to nová chata. Bola však plná a museli sme spať vonku. Nemrzelo nás to, lebo zo skúseností sme vedeli, že Švajčiari sú dobrí obchodníci, zarábajú nielen nocľah, ale aj osvetlenie, drevo, obsluhu a hneď je to 20 frankov... Ráno sme vyrazili s Radanom na severnú stenu Piz Badile (3311 m). O piatej hodine sme sa naväzovali v okrajovej trhlíne. Prvé dĺžky lana neboli ťažké. Ozajstný Piz Badile začína sa až vyššie, kde sú platne šindľovite poukladané na seba. „Strechy“ sa niekedy dajú obísť, no často lezieme tesne popod ne. Ruky máme strčené zospodu do škáry, bradou sa opierame o skalu a nohami sa čo najviac opierame o naklonenú platňu. Škica, ktorú nám dal mladý Talian, je nepresná. Na mnohých miestach vidíme skobu so zlanovacou smyčkou a nemáme istotu, či pokračujeme správnou cestou.

Boli asi 3 hodiny popoludní, keď sme zazreli Oľgu ako zlanuje cez previs na hrane. Jej červená vetrovka sa ostro odráža od modrej oblohy. Po nej zlanuje aj jej rakúsky partner, no o chvíľu Oľga pomaly šplhá späť cez previs. Zrejme sa im zaseklo lano a nemohli ho stiahnuť. Je to namáhavý manéver

a vyžaduje čas. Voláme na nich, chceme vedieť, aký je zostup, avšak pre ostrý vietor na hrane sme sa nepožuli. Oni zostupujú prví, my máme pred sebou ešte 120 metrov komína, ktorý vyúsťuje na hrane, tesne pod vrcholom. Čaká nás však ešte „Veľký Dach“, skala, porastená lišajníkom a na každom mieste aj kvetmi. V Alpách sme sa s takýmto úkazom doteraz nikde nestretli. Pri pohľade dolu sme si pripadali ako na obrovskej kĺzačke, ktorá sa dolu trochu zužuje a končí na ľadovci.

Pod „Veľkým Dachom“ začal sa zjavovať v škárach ľad. Keď sme vošli do komína, ľadové cencúle viseli ako organové píšťaly. Nemáme mačky ani čakan, preto 120 metrov ľadového komína musíme vysekať kladivom. Zdalo sa nám, že komín nemá konca. Citeľne sa ochladilo. Hoci máme bivačkové veci so sebou, chceme mu ujsť. Najhoršie je, že nevieme, koľko hory máme ešte nad sebou. Pokúšam sa porovnať ostatné vrcholy, aby som zistil, ako sme vysoko. Nakoniec sme sa dostali do situácie, v akej sme už boli neraz. Stáli sme na bode, z ktorého sa nedalo ísť vyššie... Bola to skromná výška — 3311 metrov — na naplnila nás pocitmi šťastia.

Uvedomili sme si, že pri prvom prelezení steny roku 1937 ostali na nej dvaja talianski horolezci. My sme ju zdolali. Pred nami sú teraz ďalšie, vyššie a ťažšie. Piz Badile nám pomohol, aby sme sa na ne dostali.

Krok za krokom po južnej stene Aiguille du Midi. Snímky: autor